

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга макъ

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 16 (22225)

2021-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭЗАЕМ и 2

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
Къыхетыутыгъэхэр ыкы
нэмыхыкъ къзбархэр
тисайт ижүүгъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээз

Пшъэрыль гъэнэфагъэхэр афишыгъэх

Адыгэ Республикаем иминистрэхэм я Кабинет изэхэсигъоу Адыгэ-им и Лышъхэу Къумпыл Мурат тыгъуасэ зэрищагъэм лъэпкъ проектихэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ ягъэцэкъэн епхыгъэ юфыгъохэм щатегуущыгъэх.

Коронавирусыр къалымып-къеням пае вакцинэ зыхара-гъэльхан зэрэфаем епхыгъэ юфыгъор анах шъхбаэу мыш къышаётгъэхэм ашыц. Адыгэ Республикаем ивице-премьерэ Наталья Широковам зэхэсигъом къизэрэшигъэхэм, вакцинэ «Спутник V» зыфиорэр ахальхъэу республикэм щырагъэхъягъ. 2021-рэ ильесим мэ-къуогъум и 1-м нэс нэбгыре мини 192,1-м ехуу аш къыхы-

рагъэубитэнэу рахъухъэ. Мыш хэхъэх медицина организацион-хэм, гъесныгъа языгъэгъотырэ организацихэм, социалнэ лъэныкъом, промышленностын юфышгъэхэр, къулыкъушгъэхэр, хэбзэухумэгъэхэр, дээ къулыкъум ашылажъэхэр, дээ къулыкъум ашэнэу щытхэр, студентхэр, зыныбжье ильес 60-м шлокыгъэхэр, хэуужынхъэгъэ уз зи-лъхэр. Муниципальнэ образованиехэм вакцинэр защыхаль-

хъашт чыпэ 26-рэ, ар зыщайы-гъышт чыпэ 10, прививкэ зы-шыщт бригадхэр ашызэхаша-гъэх. Ахэм анэмыхыкъу мобиль-нэ комплекситуми юф ашэшт.

Коронавирусым цыифхэр щуухумэгъэнхэм мэхъанэшхо зэрийр, вакцинациер дээ имы-лэу гъэцэкъэгъэн зэрэфээр Адыгэим и Лышъхээ джыри зэагу къыгъэкъижьыгъ.

«Вакцинацием изэхэшэнкъэ ишыкъагъэр зэкэ къитлэкъэ-

хъэгъах. Пшъэрыль эу тилэр республикэм исхэм коронавирусыр къалымыпкъеням пае шуагъэ къытэу мы юфхъабзэр зэхэт-щэнир ары. Вакцинэм изэшэнкъэ, ишыгынкъэ, цыифхэм ар ахэлхъэгъэнимкъэ блэкэ имылэу шапхъэхэр къыдальтэнхэ фэе. Мы юфхъабзэм шуагъэу къы-тыщтыр цыифхэм агурыгъэл-гъэн, яшыкъэгъэ къэбархэр

алтыгъээсигъэн фэе. Привив-кэ зязыгъэшы зышлоигъохэр чэзыухэм ахэмийтихэм пае Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэухумэгъэнимкъэ и Министрствэ специалистхэр юф-шэн зэхъокынгъэ горэхэр фэхъунхэ зэрильэкъыштим фэхъазырынхэ фэе», — хигъеунэ-фыкыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэухумэгъэнимкъэ иминистрэу Мэрэтикъо Рустем

зэхэсигъом къизэрэшигъэм-къэ, ковиднэ госпиталищмэ чыпэу яэм ипроцент 65-р ары джыдэдэм агъэфедэрэр. Коронавирусыр къизэуталлэхэрэм зыщялазэштыгъэх отделение хэушхъафыкыгъэхэм ыпекъэ зэрэштыгъээм фэдэу юф ашэеу аублэжыщт, яланхэм адиштэу операциихэр ашыщтых.

Къумпыл Мурат зэхэсигъом икэух къизэрэшигъэм-къэ, ведомствэ гъэнэфагъэхэм коронавирусым пэуцужыгъэнимкъэ оперативнэ штабын иунашохэр блэкэ имылэу агъэцэкъэнхэ фэе. Зыгорэкъэ зэлхээрэ узымкъэ юфхэм язытэ нахь дэй къизыхъукъэ, медицинэ юфшгъэхэр юфшэн зэхъокынгъэхэр фашынхэм фэхъазырынхэ фэе.

**АР-м и Лышъхэу
ипресс-къулыкъу**

Вакцинэр нэжь-Лужъхэм ахальхъагъ

Пандемиер къизежьэм, нэжь-Лужъхэр ыкы сэкъатныгъэ зи-лъхэр зыщайыгъхэ унэхэр, психоневрологическэ интернатхэр АР-м и Лышъхэу Къумпыл Мурат иунашьокъэ зэфашыгъэх.

Мынхэм ашыгсэухэрэм аныбжье елтыгъэу ыкы хэуужынхъэгъэ узхэр зэрялэхэм къахэкикъэ коронавирусыр къалыханым ишынагъо ашхъарытыгъ. Мы гъуапкъэхэм яшуагъэкъэ мыш фэдэ учрежденихэм ковидын зашиушьомбгъу-гъэп, цыифыбэм яшынгъэ къызэтенагъ.

Мы уахъэ вакцинациер жуугъэу Адыгэим щэкъло. Мы юфхъабзэр нэжь-Лужъхэр ыкы сэкъатныгъэ зи-лъхэр зыщайыгъхэ унэ-интернатэу Натырбые дэтым зэрэшыкъорэм зыщыдгъэгъозагъ. Коронавирусым пэуцужырэ вакцинэр зыныбжье ильес 80-м шлокыгъэхэмэ ахальхъэмэ хъунэу алтыгъэу.

Унэ-интернатын ипашуу Мэрэтикъо Асает къызэригъэхэм, мы уахъэ ехуулэу мыш нэбгыре 38-рэ чиэс. Ахэм аныбжьыр ильес

47-м къышегъэжьагъэу 94-м нэс. Мыш щаыгъхэр зипсауныгъэ амалхэр зэшыкъуагъэхэр, сэкъатныгъэ зи-лъхэр, нэжь-Лужъхэу зылтыгъэлэн зими-лъхэр арыхъ.

— Тызывыгъэлэрэ нэжь-Лужъхэм ашыщэу нэбгыре 20-мэ вакцинэр ахальханэу афадагъ, — къеуатэ Мэрэтикъо Асает. — Адэрхэм япсауныгъэ елтыгъэу ахальхэм мыхуущтэу врачым ылъытагъ, ашыщхэм охтэ гъэнэфагъэ тешэмэхъунэу къаралыгъ. Апэрэ нэбгыри 10-р блэкъигъэ тхъамафэм прививкэ ашыгъэх, адэрэ нэбгыри 10-м непэ ахальхъашт (мэзаем и 1-м). Вакцинациер зыкъугъэхэм дэгъоу апекъэгъэ, апкышишьол плъыгъэп, апэпс къичыгъэп, ачый узыгъэп.

Хабзэгъэуцгъэу зекорэм къызэрдыхильтээрэмкъэ, вакцинацием егъэзигъэ юф хэллэп. Джаш

фэд, мы унэ ыгынгъэ эм чэсхэри рагъэзигъэхэу Ѣитэп. Коронавирус узыкъэм икэбар дэгъоу ашэе, Ѣитэхъоу къыхыын ылъэкъыштыр къа-турыоу Ѣит.

— Едгээзынхэшь, вакцинэр ахяд-гъэльхан тыфитэп, ары паклошь, ар имышыкълаагъэу зэкъэми захаргальхъэ ашоигъу, — elo учреждением ипашэ. — Вакцинациер етымыгъажьээ терапевтим зеуплэкъухэм, хульфыгъэ горэм охтэ гъэнэфагъэм къыкъоц прививкэ ашы мыхуущтэу къыриуагъ. А унашьом рымыразэу ыгъэхъагъэр макъэп: «Сыда ахэр псаухэ хуу-щтых, сэ сэзкэлээн фээр?» ылүү. Ятлонэрэ купэу вакцинэр зыхальхъаштхэм джы ахэфагъ.

Еллыкъэхэр

Нэжь-Лужъхэр зыщайыгъхэ унэ-интернатэу Натырбые дэтым чэсхэм ашыщэу коронавирусым пэуцужырэ прививкэр зыфашыгъэхэм ашыщхэм гүчээгъу тафхэхуагъ. Коронавирусым ыкы вакцинэм якъэбарэу ашэхъэрэм, Ѣитэхъэ-псэукиеу Ѣитэхъэрэм руразэхэмэ, нэмыхыкъэми таикэупчлагъ.

**(Икэух
я 3-рэ нэкъуб. ит).**

Пенсиехэмкіэ фондым къеты

Мы ильэсүм зиIoшлэн зыгъэжъагъэхэм

Ioшлапіэ йут пэпчь Ioшлэгъэ ильэсэу илэр зыщигъэнэфэгъэ тхыльыр (трудовая книжка) нахыпекіэ зэрэштыгъэм тетэу кыгъэнэжьыщымэ, хяуми электроннэ шыкіэм техъаштмэ кыхихынэу икыгъэ ильэсүм амал илагь.

Къихъэгъэ 2021-м аперэу Ioшлапіэм Iухъехэм ятхильхэр электроннэ шыкіэм тетэу гъэпсыгъэштыгъ.

Ioшлэгъэ ильэсхэр зыщигъэнэфэгъэ тхыль илэу, ау ушъхагьу гъэнэфагъэм ыпкъ къикыкіэ, ар зэрэгэпсыгъэштыг икыгъэ ильэсүм итгэгъэгээз и 31-м нэс къихимыхышуугъэмэ, джы лээу тхыльыр ытын фит. Ушъхагьу хүн ыльэкишт, гущылэм пае, цыфым Ioшлапіэр чинэгъагъэмэ, кілэцыкly къифхэгъуугъэ, аш пае отпуск щыагъэмэ.

«Трудовой книжкой» нахыпекіэ зытетыгъэм тетэу къезыгъэнэжьыгъэр кілэжъогъыгъэмэ, зэблихъужын

фит. Аш пае Ioшлапіэ чыпіэр къезытыгъэм лъэу тхыль фитхын фае. Электроннэ шыкіэм техъагъэхэм, ыпекіэ ялгъэ тхыльыр къаратыжышь, ар агъекіоды хүүштэп.

Ioшлапіэ чыпіехэр къезытыхэрэм кадрэхэмкіэ зэхъокыныгъэу ялэ хүрэм Пенсиехэмкіэ фондым электроннэ шыкіэм тетэу, пальеу законым щигъэнэфагъэм шомыкізу щагъэгъозэн фае. «Трудовой книжкой» зэрэгэпсыгъэштыг фэгъэхыгъэу лъэу тхыльыр мы ильэсүм къезытыгъэхэм афгъэхыгъэ къэбарьор мэзэе мазэм и 15-м шомыкізу къыльга-гъэсүнэу законым къышло. Ioшлапіэ йутэу, ау 2020-рэ ильэсүм итгэгъэгээз и 31-м нэс лъэу тхыль къезымытыгъэхэм яошлэгъэ ильэсхэр зыщигъэнэфагъэр нахыпэрэм тетэу къытъэнэжьын фае.

Ioшлапіэм Iухъем, Iукыжыгъэхэм е къаштагъэхэм афгъэхыгъэ къэбарьор «СЗВ-ТД» зыфиорэ шыкіэм тетэу гъэпсыгъэр аш фэгъэхыгъэ унашьом ежь «работодателем» зыкэтхагъэм ылжыре мафэм шомыкізу Пенсиехэмкіэ фондым Iекігъэхъанэу щыт. Цыфыр нэмыхкі Iенатэ ыгъекуагъэмэ, отделым е подразделением ацэ зэблэхъуугъэ хүгъэмэ, а мазэм къыкілэлтыкіорэм и 15-м нэс пальеу илэр.

Ioшлапіэ йут пэпчь «трудовой книжкой» электроннэ шыкіэм тетэу гъэпсыгъэм икъэбар, квэралыгъ фэло-фашихъэм яортал е Пенсиехэмкіэ фондым щигъэпсыгъэ «унэе кабинетыр» къызғығъэфедэхээз, зэригъешэн ыльэкишт. Тхапам тетыр фондым е МФЦ-м якулэмэ къырагъэльгъушт.

2020-рэ ильэсэу икыгъэм Адыгейим щыпсэоу нэбгыре 92038-мэ, ар Ioшлапіэ Iухъем я процент 97,8-рэ мэхъу, яошлэгъэ ильэсхэр зыщигъэнэфагъэ тхыльыр зэрэгэпсыгъэштыг къыхахыгъ. Электроннэ шыкіэр нахышлоу зылтыгъэр нэбгыре 9967-р ары.

Федеральнэ фэгъэктотэнхэр зиIэхэм

Мэзаем и 1-м къыщыублагъэу УФ-м Пенсиехэмкіэ ифонд ыгъэнэфэрэ социальнэ ахьщэ тынхэм ащищхэм къаххэхъуагъ.

Индексациер 2020-рэ ильэсүм уасхэм зэрахахъорэ индексым къыпкырыкыхээз агъэнэфагъ.

Аш тетэу федеральнэ фэгъэктотэнхэр зиIэхэм мазэ къэс къафэкіорэ ахьщэ тыныр проценти 4,9-кіэ нахыбэ хүгъэ. Аш фэдэ тын афгъэнафа сэкъатныгъэ зиIэхэм, кілэцыкіхъэри ахэтхэу, радиацием иягъэ зэригъекыгъэхэм, Хэгъэгу зэошхом, нэмыхкі зэо-зэпэуцужхъэм яветранхэм ыкли сэкъатныгъэ ахээзыхыгъэхэм, нэмыхкіхэм.

2021-рэ ильэсүм ишылэ мазэ и 1-м нэс пштэмэ, аш фэдэ ахьщэ тын къыфаклоу Адыгейим исир нэбгыре 40766-рэ мэхъу.

Социальнэ фэло-фашихъэм ауасэу аш хахъэрэри индексация шыгъэу къафэкіощт. Мы мазэу къихъэм къыщегъэжъаагъэу ар сомэ 1211-рэ чапыч 66-рэ зэрхъущтэйр.

Социальнэ фэло-фашихъэм ахэхъэх:

— Iэзэгъу уцхэр, медицинэ псэуальхъэр, сэкъатныгъэ зиIэ зиIэ кілэцыкіхъэм апае гъомылапхъэхэр, шхыныгъохэр ылкэ хэмийлэу алэкігъэхъэгъэнхэр (аш пае сомэ 933-рэ чапыч 25-рэ щыгъэнэфагъ);

— Iэзэлпээ-шыгъээфыпэ зэрэклощт путевкэр ылкэ хэмийлэу ытгъээнэу (соми 144-рэ чапыч 37-рэ аш тэлтигъагъ);

— аш зэрэклощт пае ылкэ хэмийлэу мэшлоку-гъолу ыкли нэмыхкізу къалэхэр зээзыгхыре транспортыр ыгъэфедэнэу (мыш пае соми 134-рэ чапыч 04-рэ къыдэлтигъагъ).

Джащ фэдэу мэзаем и 1-м къыщегъэжъаагъэу Ioшлапіэм Iумытыжь пенсионерыр дунаим ехижыгъэмэ, аш игъэтийлъын пае Пенсиехэмкіэ фондым къытыре ахьщеми къыххэхъуагъ. Джы ар сомэ 6424-рэ хүүт.

**УФ-м Пенсиехэмкіэ ифонд и Къутамэу
АР-м щылэм ипресс-къулыкъу**

«Россети Кубань» къеты

Сомэ миллиардым ехъу

Икыгъэ 2020-рэ ильэсүм АР-м иминистрэхэм я Кабинет, «Россети» зыфиорэ купыр ыкли компании «Россети Кубань» инвестиционнэ проектхэм япхырыщынкіэ Ioш зэрээдашшэштыг фэгъэхыгъэ зээзгыныгъэм зэдыхкіэтхагъэх.

Зэрагъэнэфагъэм тетэу 2021-у къихагъэм энергетикхэм киловатти 110-рэ къэзытырэ подстанциеу «Адыгейская» зыфиорэмэ киловатт 35-рэ къэзытырэ «Куржорскэмрэ» акычэ хэгъэхъогъэнэм фэш икъэрикіэу агъэпсыжъыщтыг. Къэклошт 2022-рэ ильэсүм «Черемушки», «Северная» зыфиорэ подстанциехэр киловатти 110-рэ зырыз къуачэу зиIэхэр уахьтэм диштэу ашыжъыщ, киловатт 35-рэ зырыз къэзытырэ подстанцие-

хэр «Инэм», «Комбизавод» зыфиохэрэри икъэрикіэу агъэпсыжъыщтыг.

Аш къыкілэлтыкіорэ 2023-рэ ильэсүм подстанциеу «ИКЕА» зыфиорэр агъекіэжъыщ, электричествэр зэбгырызыгъупщирэ сетеу аш екүурэр зэблахъуущт, klyaplэхэр киловатт миллиони 103-кіэ зы сыхватым нахь makэ хүгъэ, ар сомэ миллион 370-рэ. Ахьщэр республикэм электроэнергиимкіэ инфраструктурэ изегъэушомбгын пэохъажыхъ.

Мы проектхэр пхырыштыгъэх зыхыкіэ электроэнергиимкіэ klyaplэхэр мегавольтампери 195-кіэ нахыбэ хүгъэхъ.

Шъугу къэдгъэкыжын,

2018 — 2020-рэ ильэсхэм республикэм иэлектросетьхэм язегъэушомбгын компаниу «Россети Кубань» сомэ миллиардым ехъу пэуигъэхъагъ. Мы уахьтэм ехъулэу счетчик «Iушхэу» мин 45,6-рэ ыгъэуцугъ. Аш ишуаагъэкіэ члэнагъэхэр киловатт миллиони 103-кіэ зы сыхватым нахь makэ хүгъэ, ар сомэ миллион 370-рэ. Ахьщэр республикэм электроэнергиимкіэ инфраструктурэ изегъэушомбгын пэохъажыхъ.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Зекло гъогукіэ щылэхъуагъ

Кавказ биосфернэ заповедникым зекло гъогукіэ къыщызэуахыгъ. Зекло гупчилоу Краснэ Полянэмрэ Лэгъо-Накъэрэ аш зэрэзэрипхыщтыр заповедникым ипресс-къулыкъу къыщауагъ.

Краснэ Полянэм щылэ хъакіэхэр джы вертолетым исхэу заповедникым къэклонхэ альэкішт. Аш зыщаплъхъан, нэужым Лэгъо-Накъэ зыщагъэпсэфыныш, агъээжъын амал ялэ хүгъэ. Мыш фэгъэхыгъэ зээзгыныгъэ Кавказ заповедникым ишахээрэ авиацциемкіэ къөзыщэхъэмрэ зэдашыгъ. Шапхъэхэм адиштэу ар щытышт. Заповедникым дэс псэушихъэхэм ярэхьтагыгъэ амыукую чыжъкіэ ахэр арагъэлэгъуущт, къушхъэхэм ядэхагъэ къараагъэлтигъуущт.

Зекло сыхватиту-тфы фэдизыгъуущт. Кавказ заповедникым иофишлэхэр ягъусэхэу хъакіэхэр тьогу техъэхээз ашыщт. Зыгъэпсэфыпэ дахэу щылэхъэм, чыопсым изытэт зыфэдэм, псэушхъэу мыш хэсхэм ыкли къыщыкыхъэрэм

якъэбар къафалотэшт. Лэгъо-Накъэ къызыщыуцухъкіэ, лъесэу къаклыхъан, хъэхэм зэрашщэр жэхэмкіэ къыщечъэкынхэ альэкішт.

Джащ фэдэу зекло имузей члашщыхъ, мы чыпіэм тарихъэу пылтыр къафалотэшт.

Такыкъ 20-кіэ Краснэ Полянэм нэсыжыщыхъ.

Мы мафэхэм зекло гъогур зэрэгэпсыгъэр пащхэм алэрэу ауплъэкүль.

— Вертолетым уисэу гъогум утеты зыхыкіэ, чыопсым идэхагъэ зэрэпльэгъурэм нэмыхкіэу, мы чыпіэхэм тарихъэу апльыр зэбгъэшэн пльэкішт. Зекло гъогукіэр шіхэу зэльашлэнэу ыкли агу рихынэу къысшошы, — elo Кавказ заповедникым ишахэу Сергея Шевелевым.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Министрэм иапэрэ гуадзэу агъэнэфагъ

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ планернэ зэхэсигьоу тыгъусэ илагъэм Сергей Шопиныр Адыгэ Республикэм мэкъу-мэшымкэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу гъэнэфэгъэним ехыллэгъэ Указым Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат щыклэхжыхыгь.

Министрэм игуадзэй агъэ-
нэфагъэр Мыеекуапэ кыышы-
хъугъ, 2004-рэ ильэсэм Пшы-
зэ къэралыгъо аграр университетыр,
2006-рэ ильэсэм —
экономикэмкіэ, медицинэмрэ
социальнэ лъэныкъомрэ ягъэ-
лорышэнрекіэ Краснодар ин-
ститутыр къуухыгъэх. Сергей

Шопиныр республикэм ипредприятие, иорганизацые зэфэшьхъафхэм ветеринар врачэү ашылэжьаагь, посэушьхъэхэм къяутэл!эрэ узхэм ябэнэгъэнымкэ Джэдже район станцием ипэшагь. 2018-рэ ильэсым къышегъэжьаагьэу 2020-рэ ильэсым нэс Шытхъэлэ районым

ветеринариемкіе и Гъэйорышла-
піе ипешаъ.

Сергей Шопинным опытышко зэрийн, мэкъу-мэцьим хэшьыкышихо зэрэфырийн яшлуагъэкэ Ioфхэм псынкіеү защи-тъэгъозэнэү, Ioфыгъо шъхьа-лехэм язэшшохын ыкlyачэрихыллэнэү зэрэгугъэрэр рес-

щымкә и Министерствә шыъездәкъижышко ыптылъ йошынан кынышыюжә. Пшъэрыйләу кылып-фашихәрәр зәкә икъоу бгъэ-цәкәнәу тыфай. Анахъэу уналә зытебгъэтын фаер мәкку-мә-щым лъэпкъ проектхәр щы-пхырыщиғъэнхәр, программәу «Къуаджәм хәхъоныгъә егъе-шыыгъәнныр» зыфиюрәм иғъе-цәкән ары», — хигъяунәфы-кыгъа Къумпіыл Мурат.

Цыхъэ къызэрэфишЫгъэм пае Сергей Шопиним республикэм и Лышъхъэ зэрэфэрэзээр, къыфагъэнэфэрэ шъэрэльхэм атетэу илофшэн ыгъэпсын зэrimурадырриулагъ.

Вакцинэр нэжь-Гужъхэм ахальхьагь

(Икъях).

Алексей ГАЙДЕЕВЫР,
ильтэс 82-рэ ыныбжь:

— 2008-рэ илтээсүм кыышгэхжээгээ мөн унэ-интернатын сыйчилэс. Аш ыпэкээ ильтэс 32-м ихүүрээ ювшлэн зэфэшхыхафхэр згээцэклэгээх. Щынэныгтэм сзызэригтээуцоллагээм кыыхэклэу мыш сиышилсэунэу хүгүүэ. Сишихъэгчүсэү Людмила си-гчүсэү тэлкүрэ мыш тышшилсэугъ, ау аш идунай үхжьонжыгъ. Щынэклээпсэуклэу щитиэм сэ сишихъэктээ сирыраз: дэгьюу тагьашхэ, анаэ кыйттет, къабзэу талыгъ. Тигукъэо закъор пандемиим ыпкъ кынкынгээ тэзэфашай, культурнэ щынлаклэу тилагьэр кынзэрээз-теуцуагьэр ары. Кіэлэеджаклохэмийн, культурэм и Унэ илофышлэхэмийн мэфэк! Иофхъабзэхэр тфызэхашцштыгъэх, джынхэр олонгийнхэдэх.

Телевизорым къытырэ къэ-
бархэм сядауныр сиклас. Аш

ишиугъækіе коронавирусым
шынағау къыздыхын ылъэ-
кыхәрәм ашыгъуазэ тыхъугъ.
Джащ фәдәу, мы узыр зэрэ-
шыңыэр ташошъ зыгъэхъугъәхәм
аышың ти Лышхъын, къералы-
тъохәм япащәхәри зэригъәсы-
мәджагъәхәр. Мары бәмшүзәу
зэльашшәрә актерәу Василий
Лановоим идунаи ыхъожыгъ.
Ар сә силәгъугъ. Джащ фәдә
тхъамықлагъор къытлымылә-
сыным пае прививкәр сыйфаеу
зыхъязгъәлъхъагъ. Сыныбжы емы-
лыштыгъәү, дәим ылъэныкъо-
кіе зыхъесшлагъәп, къысәкүгъ.
Джы ятъонәрә шыгъом сежә.
Сыпсаоу сыйшыләмә, къекощт
ильасуми зыхъязгъәлъхъашт.

**ТиятIonэрэ гүшүүІгээу
апишээрэ гүэсэнгүз
зиІэу, сэмэркъеур къы-
зэбэкІэу, щыІэнныгъэм
кІегушиурэ цыиф чэф-
хэм аашищэу Эдуард
АРУСТАМЯН:**

Унэ-интернатын иш- щэу Мэрэтыкъо Асыет.

къэбархэм дэгьоу сащыгъяз.
Ахэм COVID-м фэгъэхыгъэү зэкэ артыхэр зэсэгъашлэх, си-
гъусэхэм къафэсэлватэ.

Түүсэхэм квафсэтуяа.
Вакцинациер кызежжээм, ар
кытлыгээснын тегажь. Сэ
сшхъээкэ аярээ купэу ашыгъэм
сихэфагъэп, ятлонэрэм сыхэт.
Коронавирусым пэуцужьырэ
привикэм сицэгугы мы узыр
сшхъарихынам.

**Владимир
НИКИТИНЫЙ,
ильэс 62-рэ ыныбэжь.**

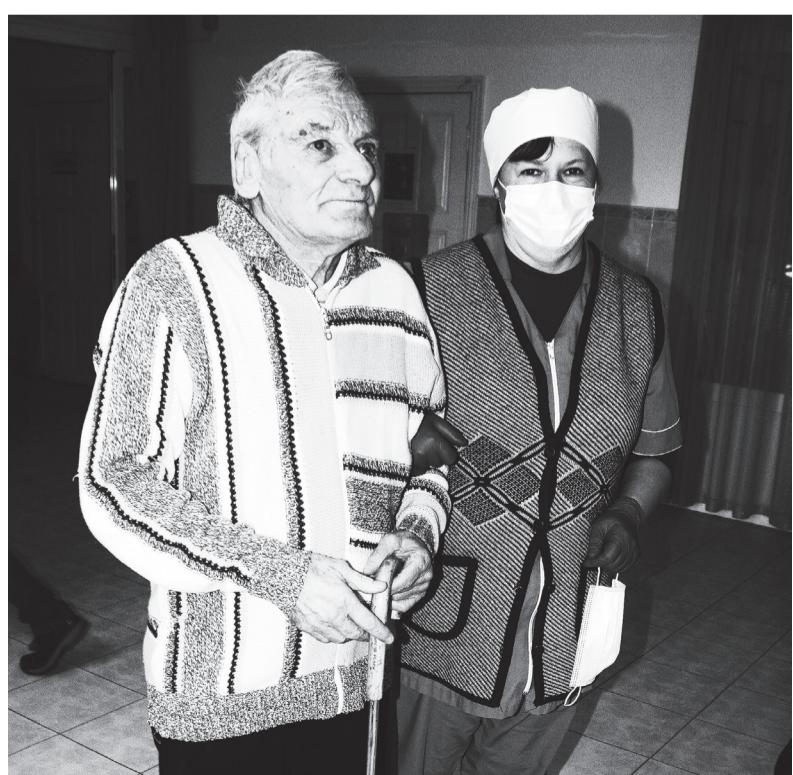
— Ильээситү нахь хъугъеп мыш сызьыгсэурэр. Сынитү амьтэлгэжүжы зэрэхъугъэм пае мыш сыкычыгэфагь. Спхууи, скъуи сабый щырыщхэр ялэх, lof ашэ, кыслыгпльэнхэу амал ялэп. Селоу Натырбыем сэ си-щыщ, ныбджэгтхэри щысилэх. Ау ахэри, сигүгсэхэри кыслыгклонхэу хъурэп тызэрээфэшыгъэм пае. Мы охтэ благьэхэм а гъунапкъэхэр щымы-лэжынхэм, цыфхэм ящыгэлэг-псэукэлэ кызызэрыкло төхважынхэм тыщэгугьы. Сыда пломэ, тимафэхэр къытфэзгэчэфы-щыгъэхэ күлтурэм илофышлэхэми, кэлэеджаклохэми льешэутафээшы. Непэ синыбджэгтушы закъор сашхьагь ит радиор арь.

къыфэдгъэзжыным, ашкы вакцинэр Ыспылэгъу къытфэхъүным тыщэгугъы. Аш ишуағъэ зыхэм дырагъаштэ, адрэхэм икъоу амыуштыгъэу алыштэ. Сэ сшыхъэктэ прививкэр зыхалхъягъэхэм яеплъыкIэхэм сядэгут, синэлүасэхуу а узыр зыпеклэкыгъэхэм сымэджэшым къинэу чальтэгъуагъэр къысфа-лотагъеу щит. Джаш фэдэ къи-ныгъохэр зэпсымычынхэм фэшI вакцинэр зыхязгъэль-хъагь. Сиссауныгъэ егоуагъэп, къысэхъылэкыгъяэп, нэмийкI уз тедээхэр къыхэкыгъэхэп. Зы-шлошь мыххуухэрэм тэ щысэншу таффарахъуу.

тафэрэхъу!
Нэжь-лужкхэр ыккүү сэкъатныгээ зилэхэр зышаыгхэе унэ-интернатэй Натырбие дэтым члэсхэр вакцинацием пхырыкыльгээх. Үгтэсиймэджагьэхэй даа ялэп. Гукъэо закьюо кыхагьэ-щигъээр пандемиим ыпкүү кынкылкүү түнэнгээ гээнэфагьэхэр зэрялэр, шхъяфитэу кызыз-ремыкокышүхэрэр, культурнэ щылэнгээр кызыэрэзэтцеуа-гьээр ары. Коронавирус уз мэхъаджэр зэклэкложынүүм, цыифхэр зэклэри яшылэклэ-псэукүү кызыэрэйло кыргызэжынүүм клахьопсих.

ІЭШЬЫНЭ Сүснэ

ІЭШЬЫНЭ Сусан. Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъян Тырихыгъэх.

ХАШУЦІЭ МУХЬАМЭДЫНЫБЖЬ

«ЛъЭПКЬЫМ ритЭКЬУХЬАГЬЭХЭР

Тхэкло, публицист, общественнэ йофышэ цэрыгоу, гъэзетэу «Адыгэ псальэм» ильэс 23-м къехүгъэу иредактор шъхьаэу, ильэс 21-рэ фэдиз хъугъэу Къэбэртэе Адыгэ Хасэм итхъаматэу, шэнэгъэхэмкээ Дунэе Адыгэ Академием ивице-президентэу, Дунэе Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэ хэтэу Хьашыцэ Мухъамэд маклэп йофэу зэшүихыгъэр, щитхъуцэу кынфагъэшьошаагъэр.

А пстэури кызыэрлилэжьыгъэр, дунаим цэрыго щызышыгъэр кызыыхэгъыгъэ лъепкым зэрэфшьыпкыэр, хэкупсэ кызыэрмыклоу зэрещтыр, гүнэ зимылэ куячлэу, акыл чанэу илэхэр ары.

Мухъамед фызэшлекиғъэр зэкэ ызы тхыгъэм къыштығъуа, тъогуонэ гъашлэгъонэу къыкүл-гъэр сыхъат заулекі къэлотегъуа хъуштми, имәфә лъаплә ехъулләу упчә заулекі зыфед-гъазар.

— Мухъамэд, сыйд фэдэрэ
юфи къежкаплэ зэрийм фэдэү,
кызыыхэхкыгъэхэм адэжь кыы-
щежьеу цыф гъашэми льапсэ
горэ ил. Атэ-анэр зыщигушуулыг-
тээ, быныр зэргүгушхорэ, лэпг-
кыым ышхьээ льагзу езыгъэз-
льэгъужыгъээ гъогуонд дахэу
кызыэплигчыгъэр кызыщежка-
гъэм уфызэпплэкъижымэ, сыйд
угу къакыжжэр?

— Кіләэңікүлгөр ары цыф
тъашім ублаптә фәхүрәри, гум
Іашлоу кыннәрәи, узытешаңт
льгагор зыышпхырыпщырәри.
Сә быным сырнахыжъ, зэшы-
пхуитфым сыряш закъу. Тятә
чәци мафи имыләу колхозым
щылажъеңтүгәти, мәзым пілхан-
хъэ кіогъенри, шагум щыләбәгъен-
ри сәры зыпшъэ кыдафәштү-
гъер. Ау сышпхуем зыкызыза-
тым Йофхэм янахыбэр сышхъэ-
шахыгъ. Ахәр узынчъеңешъ,
сышхъәкә насыпышлоу зысәтлы-
тажы.

Тяэт игъашлэр губгъом щигъэ-
кльагъ. Бригадирэуи, тхъаматэм
игудаазуи щытыгъ. Гурыт еджа-
пэм сыщеджээз, Къардэнгүшл
Зырамыку, Шортэн Аскэрбый,
Къуныжъ Хъэжьдал, Ало Лутгэ-
афэдэ цыиф цэргүүбэс тикъуа-
дже къызэрыклоощтгъэхэр къэ-
сэшлэжбы. Зымэ Йорыгуатэхэр
аугъоинеу, адрэмэ оред къало-
нэу. Ахэр сяят къызыригъэблэ-
гэхэклэ, къалорэм сшюгъэшлэ-
гъонэу сядэуষтыгъ. Лъэпкъ
Йорыгуатэр дэгъоу зышлэрэ
нэбгырэ заулэ ылшшээрэ Хъэ-
тлохушыкъуей дэссыгь — Куп
Исмел, Тээ Чэлимэт, Сыжъажэ
Къыльщыкъо, Шъоджэн Асхъад,
Къазий Мамыш ыкки нэмыхкъэр.
Йорылотэ, къэбарыжъ гъэшлэхон-
хэу сяэтэ ышлэрэм фэдиз зыгу
изыубытагъа Зеикъуи Бахъсэни
саширихыллаагъэп.

Нахынъхэм кыалотэжъхэрэм якъи кыистехъягъэштын. Аутичыопс дахэ шлы сэзыгъэльзъүгъэр, литературэм, непэ сзыыхэт юфым сыдезыгъэхыхыгъэр сиклээгъаджэу Жылау Нурбый ары. Ащ зэхищэгъэ купым я 7-рэ классым сисэү сыхэхъягъ. Нурбый район, республикэ зэнэкъо��ухэм тахигъэлажъэштыгъ, ахэм бэрэ ташатеклоштыгъ. Гүшүээм пае, Михаил Лермонтовыр ильээси

150-рэ зэрэхүүрэм ехүулэү
литературнэ кружокхэм язэнэ-
къокуу 1964-рэ ильэсүм Псы-
фабэ (Пятигорск) щыкыуагъ.
Сыжважэ Хъэсэнбыйи, Марузи,
сэри аш тыхэлэжьагь үкли аперэ-
чилдэр къышнитухынг.

— Мухъамэд, шиэнгъэхэм язэгъэгъотынки сэнхъятым икъыхэхынки бэрэ егупышса-гъэхэм уащыщэпштын. Йофеу непэ узпыльым кіэлэ дэдэу упыхъэгъагь. Уистудентыгъүү редакторэу улжэвьагьэу зэхэс-хыгь. Адыгэ литературам цэрийл щихъугээ тхаклохэмрэ усаклохэмрэ шьузэрэззеджэ-

— Шылпкъэ, а ильэситфым
кырыубытэу тызэрихылыгъэ-
хэм ягугъу умышлами, зэчий
зыхэль кэлэх хялэмэт заулэмэ
садежагь. Ахэр Абдокъо Ауес,
Бицу Анатолэ, Гъэунэ Борис,
Сонэ Абдулчэриим, Джэрыджэ
Арсен. Ахэм уахэсэу умытхэн
плъэкыныя? Арыти, гъэзетэу
«Университетская жизнь» зыфи-
йорэм ситхыгъэхэр къизгъахьэу
сыублагь. Ащ иредакторэу Алексей
Журавлевым игуадзэу си-
загъэнафэм апэрэ курсым си-

сандачын аяре курсым си-
сыгъ. Ялпіләнэрэ курсым сихь-
тэй гъэзетым иредактор си-
хуыгъ. Ильэс 22-рэ нахь умы-
ныбжъэу ашт фэдэ 1энатгэ а-
лэхъянным къыуапэссыныр къы-
зэрыкъло йофеү щытыгъэп. Рек-
торэу Кіэрэф Къамболэт лекци-
еҳэм ашыщхэр блэзгъэктхэм
хуунэу фит сишыгъагъ. Гъэзетир
нэкүлбгүйтүти зэрхъяштыгъэр
нэкүлбгүипл тшынэу универ-
ситетым илашца сезэгъыгъ. Тэлкү-
тэлкүзэ гъэзет цыкъум адыгаб-
зэки бэлъкъарыбзэки тхыгъэхэр
къизгъяхъэу сиублагъ. Усэкэл
къезгъажыи, адыгэ, бэлъкъар
отделениехэм ачтэсхэм якъэлэ-
мыпэ къыпкылгъэхэр ашт инэ-
күлбгъохэм арапъягъо хъульза-

Гъезетэу «Университетская жизнь» зыфиорэм ыуж чыпэлэ заулэмэ — гъэзетхэу «Советская молодежь», «Горянка», журналээр «Ioф еплъык!» зыфиохэрэм, тхълы тедзаплэу «Эльбрусым» сащылэжьагь, КъБР-м и Ашшьэрэ Совет итхьлы тедзаплэ ипащэу сыйштыгь. 1997-рэ ильэсым къышьеэжьагь э гъэзетэу «Адыгэ псальзэм» иредактор шъхьалэу сыйшт.

Мыш сыкъагъэкционэу зыраху-
хъэм Правительствэм Іэнэтэшхо-
щызыыгъыгъэ горэ къысэупчын-
гъагъ «Сыда гъэзетым къэу
къыхэппльхаштыр?» ыуу. «Апэрэ-
чэзыюу адигамэ щуюу ар-
чижит», — сказали им узбеки.

сшыщт», — ecложыгъагъ аш.
— Аш бэ къекы, лъэпкым-
кіи а гущылхэр осэнчъэх.
Джащ кыштегъэжъагъэу гъэз-
тым сыдэуштэу зихъожыгъа?
— «Адыгэ псальэм» сыйкы-

зэрыкIORэ Къэзанкъо Джэбагы иушыьеу «Шъуишү шъумыгъээ пыут, шъуидэй шъумыгъэбыль» зыфиорэм тытет. Шло тхэлтыр згъэлэгпIэнэри сипшъэрэльч сэлтыте. Ау тидэйн згъэбылтын нэу сифаеп. Утыгум къиплхээ мыхущихэри щыэх, ау лъеп къым зэрар къыифэхъурэ постэуми ашьхэе къитхын фае. Арчэтыухумээ, дгъэпцэжьырэйтххээ.

Ильессишишкіе ущыләжъягъэклі, гъезетым шъэфэу хэльхэр зекіе кыыпфөубытыштхэп. Арзы Ятлонэрэмкіе, «Адыгэ псальэр» зынэсын фэе лъэгаплэм нэсы-гъэу, ыпекіе тыльтымыкъотэжъими хуунэу плонир тэрэзэл. Аш кын щыхэтутхэрэм аышыщхэм самын гъэрэзэуи кыихэкы. Тэ тызэрэе фаем, тызэрэкіехъопсырэм фэдэу гъэзетыр хууным пас шъяхах амышшэу журналистхэр лэжъэнхэ фаем. Ау тилофыштэс пстэуми зы тхакіе ял хууми гъэзетыр гъашшэгъон зэрэмыху-щтыр нафэ. Тикорреспондентхэм зекіе атхырэр дэгүү хьоу сферо-щтэп. Аш епхыгъэу журналистхэм агъэхъязырыра тхыгъэхэм сэри сигуадзэхэри тяджэжбы.

хұмса, 15 түсынаның 15-ші
гъәшшәлғон қызыдәрдәккыныр
адыгабзәм идәхагъе гъезет-
еджәхәм алтындың 15-шінаныр ары.

Мы аужыре ильәсхәм тыбза-
гүшылабәк кызызәрәхдәржәхъажы-
гъэм шьори гу лышынтағъәштын.
Ахәр 300 фәдиз мәхъух. Уры-
сыбзәм, нәмыйкылбзәхәм къаҳә-
тхи зәттәдәккылгъәхәри, гүшыләм-
мәхъанәу иләм тыкыыпкырыккы-
зэ, нәмыйк къәlyakә зәттәгъәхә-
ри ахәм ахәтих. Мәзаңәхәри
адыгабзәккә зәрәттәйдәзәхәрә-
шъольяғы.

— Уахътэм диштэү цыф
гъашэмни зехъожбы. Лъэхъанэу
тызыхэтым кыздихырэ тех-
нологие зэхъокыныгъэхэм
адыгэ гъэзетыр алъыклахьа?
Дунаир джыдэдэм зэлтызыштэ-
гъэ Интернетыр сыдэущтэу
гъэзетым кызфигъэфедэрэ?
— Интернетыр кызежъэм

A black and white studio portrait of an elderly man. He has white hair and is wearing dark-rimmed glasses. He is dressed in a dark suit jacket over a light-colored shirt and a dark tie with a subtle pattern. A small, light-colored rectangular pin or badge is visible on his left lapel. The background is a plain, light-colored studio backdrop.

гъээзетым исайт апэү кызызэй зыхыгъэхэм тащыш. Тикыдэкъы гъо пэпчь итхэр ашт етэгхаяхъэ Ухытэм тыдэбэкъоным пас электрон гъээзет кыыдэдгъэкъы фаеу хуугъэ. «Адыгэ пасальэр тхъэмафэм 5 кыыдэкъы, 3-р тхъапэм тетэү, 2-р электроннээр. Ашт нэмыхкэй адигэ гъээзетым Инстаграмыми, Фейсбукумы нэхлубгъохэр ашырил. Ашлогъэ шэгъон къэбархэр цыфхэм ахэм заралтагъохэр, сайтым зыфагъа зэ е гъээзетэү кыыдэкъыгъэр кызызэхлаагъахъэ. Интернетым ишуяагъекэ тигъэзетеджэхэм такъиць заулэкэ титхыгъэхэр алеклаахъэх. Ежхэмий яеплъя клэхэр онлайн амалкэ кыытлья гэласых.

ахэмрэ къыдэкыгъо къес зэдэлжъэх.

Тишиләнүгө тиоффшени зөхөкүнүгээ афэхүүхэрэм емылтыгээ тэркіе нахь шыкыалэу къэнэжжырэр адыгаб-зэр ядгээгэльэплинир, цыф жыгъямаар ахатханыр ары

— «Проекткэ» зэджэхэр юфыго гъэшлэгъонхэр гуччэм кырахъанхэр джыре ныбжыклихэм хабзэ афэхь угт. Ахэм «ягъашлэ» зынэсүрэми, бзэм тегээпсихаагэх ахэтми сышгүүзээп. Ау ильэс 20-м ехүүкээ узэклэбэжьмын, ныдэльфыбзэм имхэхэн льэшэу зыкье-зыгтээтыгтээ проектышихуу «Сыбзэ — спсэ, сидунай» зыфиорэм зэхэцэхкэ шъхьааэү шагаар орь.

— Зэнэкъокуу кызызэрыклоу ар къежьбы, республике фестиваль шапхъэм нэсигъ. КъБР-м гъэсэнгъэмрэ шээнгъэмрэклэ и Министерствэрэ гъэзетэу «Адыгэ псальмэрэ» а зэнэкъокуур апэу 1999-рэ ильэсым зэхашгъаг. Адыгабзэр кызызэтгъэнжыгъэним, ар агульээр кілэлцыхъухэр къэтэджынхэм,

ныдэлгүйбэзэм мэхъанэу гурьт еджап!эхэм шаатырэм зыкье-гъээтыгъэным атегъэпсыхъээгъэ юфэу къетхыижъагъэм ильэс къэс республикэм нахь зыщиу-шьомбгъүг.

шынбоги бүгүн.
Ильэс еджэгүүм къыклоці кіләллэджэкло 1500-рэ фэдиз, гурыт еджэпілэ 20-м ехүү ащ хэлажьхээ хүүгээ. Адыгэ Республикаеми, Къэрэшээ-Щэрджэсми, Шапсыгъэ шьолтырми ащ фэдэ 10фымкілэ къынчынчалаштад.

Кындырылғанда жаңы мәдениеттік мекемелердің негізгіліктерін анықтауда олардың миссиясынан залежи көрсетілген. Анықталған миссияның негізгіліктерінде мемлекеттік мәдениеттің миссиясынан залежи көрсетілген.

зэрийн щэч хэлъэп.
Гүхэль шъяаэү тилагъэр
тыбзэ имэхьанэ зыкъегъэл-
тыжьыгъэнээр арти, адыгабзэр
гурит еджаплэхэм нахышлоу
ащягъэхьыгъэнэм иамалхэр

Ветеранхэр т҃ыгъупшэхэрэп

Красногвардейскэ районым иветеранхэм ясатыр пытэу хэтыгъэ Бибэ Къадырбэч Ибрахимэ ыкъом щыгъеныхъэ гъогу дахэ кыкъугъ. Унагъом къихъухъэгъэ сабыйхэм кэлэ закъоу ахтыгъэм Алахым насыпэу кыфишыгъэр хэбзэ йофшакло хуныр ары.

Бибэхэр абазэ лъепкых. Кавказ заом игъом, я 19-рэ лішэгъум, зышхъэ къезыхъяжъэжъигъэхэй Улапэ посуплэ зыфхэхъуяжъэхэм ахэри ашыгъяжъ. Мыхэр чыгулажъяныр ары зыпылъигъэхэр, ау ишыкъягъэмэ, ыашэр аштэнышь зыкъа-ухумэжъын альэкъинэу щыгъяжъ.

1917-рэ ильэсүм ыуж Бибэхэр, чыл-дэсхэм афэдэу, хэбзаклэм игъэуцун хэлжъягъяжъ, ащ ыуж колективизацием ялах халхъягъ.

Хэгъэгү зэошхом Бибэмэ ашыгъе нэбгыри 8 къогъягъ, ау ахэм ашыгъе нэбгыри 5-м къагъэзэжъигъяжъ.

Къадырбэч 1932-рэ ильэсүм къехъугъ, а уахътэр лэжъаклохэмкэ къызэрыкъуа-гъяжъ, колективизацием йофыбэ къыз-дихъигъяжъ. Къадырбэч, янэ-ятэмэ афэдэу, колхозник хуумэ шоонгъуа-гъ, ау хэбзаклэм цыфмэ яшылакло зэхъо-къынгъяжъэр фишыгъяжъ.

1949-рэ ильэсүм чыэпьюгъум Бибэр дээ къулыкъум къуа-гъ. Прикарпатскэ дээ округын щыгъээ, Венгерскэ зэо зэхапхью 1956-рэ ильэсүм щыгъяжъ хэлжъяэнэу хуугъэ.

«Южная группа войск» зыфилорэм къулыкъур къышиуягъ, ау мы уахътэр ары Къадырбэч ишыгъеныхъяжъкэ анах мэхъанэншо зиэ хуугъэ-шлагъяжъэр зы-тефхээр. Шынгъягъа-хэлзэу, щыс-техилэу интернациональнэ пшээриль югъяжъяжъ. Венгер заом хэлжъягъяжъэр зэкъе Хэгъэгү зэошхом щыззугъяжъэм фагъядагъяжъ, тисоветскэ правительстве иунашкыкэ мыхэм фэгъяжъотэнхэр къа-фашигъяжъ.

Къулыкъузыгъяжъэм икомандирхэм Бибэм шуа-гъа-хэлхэм гу къыльяти, еджа-гъа-хэл, почерк дахэ илэу зэрэштым къыхъяжъяжъ штабын иофишыгъ, комсо-

молым хэхъягъ, партием хэхъанымкэ кандидатыгъ, уахътэ зытекъим ащ аштагъ. Ильэсүм къулыкъум щыи, 1957-рэ ильэсүм Къадырбэч Улапэ къекъожъягъ.

1958-рэ ильэсүм игъэтхапэ Шэуджэн районым иисполком инструкторэу аштэ. А уахътэм партийнэ-советскэ номенклатурнэ йофышэхъ ухуугъэмэ, ащ укыхэнэ-нэхъ хабзэу щыгъяжъ. Къадырбэчи а гъогум рикуагъ: райисполкомын инструкторыгъ, ыланэ Шэуджэн райпланын итхаматэу агъэнэфагъ, ащ ыужи пещэ иэнатхэхэм аутагъ.

А уахътэр Хрушевым иреформэхэмкэ къахъяшыгъ.

Шэуджэн районыр зэ Красногвардейскэ районым хагъэхъажыгъяшыгъ, зэ зэрэштыгъяжъ, шхъяфы ашыгъяштыгъ.

Никита Хрушевым анах уасэ зэри-тияр зэхъокынгъяжъэр партиеми фэхъу-гъяжъ. А уахътэм Къадырбэч партийнэ йофшынэу ыгъяцаклэрэм къыхъяжъяжъ. В. Мацапулиным нэуасэ фэхъунэу хуугъа-гъ, ащ дэжъым Мацапулиныр Кошхъэблэ райкомын изэхэшцкэ отдел иша-гъяжъ. Үлжкэ къыкъэлтыкъяжъэр партийнэ реформэхэм апкэ къикъяжъ, 1969-рэ ильэсүм, нэбгыритури Красногвардейскэ районым щыззукъяжъяжъ. Мацапулиныр райкомын иапэрэ секретарэу хадзигъяжъ, а уахътэм Бибэр ильэситф хуугъяжъ райкомын исекретарь игуадзэу щыгъяжъ.

Непэр мафэхэм ветеранхэр ары зышгъяжъэр а уахътэм «общий отдел райкома» зыфалоштыгъяжъ къикъяштыгъяжъ. Ильэс зээфэшхъяфхэм ащ ыцэ зэтекъяштыгъ: специальный — хэшүхъя-фыкъяжъ, секретный — аушъэфырэ, особый — афэмэдэ. Үлжылокло, къагъо-тиягъ къодиягъ анах гупсэфыгъо къы-

уитэу гумэкъягъо ухэзымыдзэрэ гүшүлэу «общий» зыфилорэр. Ау ащ пае зэхъо-къыгъяжъэп зыфэгъяжъяжъ йофыгъор — мыш щыгъяштыгъяжъэр партийнэ къыззэркло шьэфхэр армырэу, мыш къынэштыгъяжъэхъ мэхъанэншо зиэ хэб-зэ шьэфхэр. Отделым иша-гъяжъо-зэ къыукаштыгъяжъ папкэ хэшүхъяфы-къыгъяжъэр, ар апэрэ секретарым къы-фихъяти, фэсакъзэ къызэтэтичъяти, тхыгъэм нэуасэ зыфыригъяштыгъ, мыш дэжъ елбэтэу зэтэригъяжъэхъ икабинетэу сейф пчья-гъэ зычыгъяжъ. Папкэм дэль шьэфхъяпэ зышгъяштыгъэр нэбгыритури — апэрэ секретарымрэ общэ отделым иша-гъяжъэр аргыгъ. Ау сейфмэ ашыгъеу непэр папкэр зидэлтээр зышгъяштыгъэр пещэ закъор аргыгъ. Бибэм мы йофыр ильэс 17-рэ ыгъяцаклэр. А уахътэм къыкъяжъ партием и Красногвардейскэ райком иапэрэ секретархэу нэбгыритф зэблахъяжъ, ау ежь пытагъэ хэлзэу хэгъяэнагъеу иофт мыпсынкэ ыхыгъ.

Къынгъохэр нахыбэ зыхъугъэр Горбачевым «иперестройке» ильэсхэр ары. Зэхъокынгъэмэ ахэлжъяжъэр гъэ-цэклаклохэм аоштымкэ фитынгъяжъ ялэ зэхъухэм зэкъэри критикэм рагъэхъя хуугъяжъ, партием зыгурэ зыпсэрэ етыгъяжъ щыгъяжъэм ашьхъэ шуахъяштыгъ. Бибэм а пстэури гукъяэшо щыхъяштыгъ, ау сыдэущтэу угэшүеуклона хэбзэ машинэ углупшигъ, мыш дэжъым хэти къары-унчагъ. Шэхэу хабзэм ишьэфыштыгъяжъэр нафэу хуугъяжъ, отделым къакъяштыгъяжъ папкэхэр мэхъанэнчэ хуугъяжъ. «Общий отдел» зыцагъяжъ псынкэу къыззэркло къулыкъу хуугъяжъ, ау зэрэс-агъяжъэр протоколхэм атырадзэштыгъ «секретно» ылоу. А уахътэм Бибэм

Къыгурылагъ зыпьлъыгъэ йофыр зэрэ-шмыгъяжъ.

Нэужжым район кинофикациер ыпшэе къыральхъягъ, ащ ильэс 15 щылэжъягъ, пенсием къуагъ. Шынгъяэшыгъэ фырилэу иофт зэришагъэм къыхэкэлэу хабзэм юбилейнэ тынибл ыкъи тамыгъяжъ «Почетный кинематографист России» зы-филор къыфигъяшьшошагъяжъ. Бибэ Къадырбэч Ибрахимэ ыкъом щылэ мазэм и 17-м 2020-рэ ильэсүм ынайхъ 88-рэ хуугъяжъ идунау ыхъюжъяжъ, ау ицыфы-гъэ тщыгъупшэрэп.

Гум къемьюн ыльэкъярэп цыф ша-гъохэр зэрэхъяжъхъяжъэр. Бэ тшлокдо-дирэр, ау ахэм бэ къытфагъанэрэри.

Къадырбэч ицыфыгъ, игукигъу лэ-шэгъуныкъо зыкъягъяжъ ишьхъяжъусэ къыфихъярэп, «егъашы ицыфыгъ, ихъульфыгъ шэн-хабзэ гъэтэлыгъяжъ къипшияниэу щыгъяжъ», — elo ащ. Къадырбэч ышыпху хуупхъяжъ, врачэу Улапэ ФАП-м зимижъобгу къыщыфы-зэуахъяжъ Лидэ Ибрахим ыпхъум, ыш фэгъяжъяжъ ылгъяжъ: «Кэнкишъэм сшы хэгъяэуци, зы кэнкэ ыкъутэнэп». Къадырбэч ышыпхъумэ осэхшо фашы-штыгъ, ежьими егъашэми зы гүшүлэкъ агу хигъяжъяжъ.

Къадырбэч ветеран йофыгъомэ чанэу ахэлжъяштыгъ, ичылэгъухэр, иахыл-дирэр къыгъяэгъунэштыгъ.

Тхъэр разэ къыфэхъун, тэри егъашэм тщыгъупшэштэп!

**ПШЫКЪЭНЭ
Май.**

Улал.

Гъогу щынэгъончъэр тинахъыжъхэм ярэлэх

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо автоинспекторхэмээр цыфхэм социальнэ фэло-фашижъэр афэзигъяжъцэклэрэ гупчэу Мыеекъуапэ дэтэм и «Тыжын волонтерхэр» зы-филорэмэ пэшфорыгъяшь йофхъабзэу «Щынэгъончъ югур — тинахъыжъхэм апай» зыфилорэр рагъэлголыгъ.

Щынэгъончъ гъогухэр тиэнхэм алтапсэр зэфыштыгъяжъ яху хуугъяжъэр зэрэштыгъ, ахэм яшуа-гъяжъ транспорт амалхэр зезифэхэрэм нахъ къыззэралъяжъхэрэл йофхъабзэм изэхэ-шаклохэм къалотагъяжъ. Нэфынэр къезы-тияр пкыгъо зэфэшхъяфхэу инспек-торхэмээр волонтерхэмэ къагъяжъазы-ригъяжъэр нахъжъхэм афагошыгъяжъ.

Гуфаклохэр культурэм и йэпилэгъух

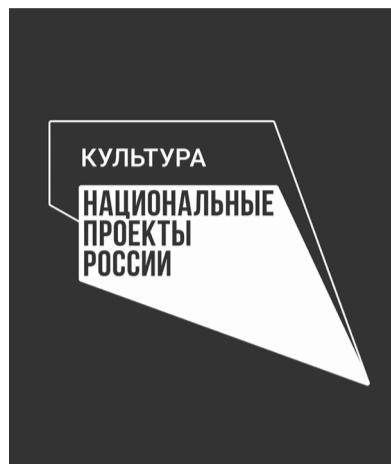
Гуфаклохэм я Адыгэ республикэ движениеу «Культурэм и волонтерхэр» зыфиорэм зэхахъеу илагъэм зэфэхысыжъхэр щашыгъех, ямурадхэм атегушылагъех.

2017-рэ ильэсийн Адыгэ Республикаан искуствэхэмкэ иколпеджэу Тхъабысымэ Умарэ ыцээзыхырэм Адыгейим игуфаклохэм ядвижение и Гупчэ шызэхашагь. Волонтерхэр культурэм нахышлоу къыхэшгъэнхэм, яофшэн нахь зэгъэфагъеу лъыгъеклэгъэнхэм афеш! Гупчэр зэлукланэ афэхьуг.

Адыгэ Республикаан культурэмкэ иминистрэ игуадээу,

Урысыем, Адыгейим, Ингушети-ем культурэмкэ язаслуженнаа юфышиэу Шъеуапцэкъо Аминэт зэфэхысыжъэхахъэм къыщигүшүшагь. «Культурэм и волонтерхэм» яофшлаагъэ анахъэу къыщихигъэшгъеэр республикэм культурэмкэ и Министерствэрэ волонтерхэмрэ зэгъусэхэу юфыгиюхэм зэхэшакло зэрафэхъухэрэр ары.

Республикэм культурэмкэ и

Министерствэ иофхъабзэхэу Теклонигъэм ия 75-рэ ильэс, творчествэм пыль цыфхэм, лъэпкыым иэпэласэхэм, шэн-хабзээ

хэм, нэмыххэм афэгъэхыгъэхэм волонтерхэр чанэу ахэлжьагъэх.

Хэгъэгу зэошхом, патриотическэ пүнүгъэм, ныбжыкыиэхэм языгъэсэфигъю уахътэ гээшгъонуу агъэклоним, зыныбжь хэктогагъэхэм алтынпэлэнхэм, фэшъхафхэм яхылгэгээ зэхахъэхэм волонтерхэр къащегүшүүлэх.

— Зэлукэгъухэр волонтерхэм дэгъоу зэрэшнхэм фэгъесагъэх, — кыыуагь Шъеуапцэкъо Аминэт. — Волонтерхэр цыифилорэ программэр агъэцаклэ.

Лъэпкы проектэу «Культурэм» къыхиубытэу шыольыр программэу «Творческэ цыфхэр» зыфиорэр щылэнгъэм щыпхырашы, «Культурэм и волонтерхэр» зыфиорэ программэр агъэцаклэ. Къералыгьо программэм къыдыхэлтыгъэу республикэ бюджетим къыхахи, сомэ мини 100 волонтерхэм япроект пэулагъэхьагь.

Культурэм и волонтерхэр студентих, япчагъэхэе 60-м къехъух. Явшээрэльхэр анахь дэгъоу зыгъэцэлгэгъэхэм Шъеуапцэкъо Аминэт афэгушуагь. Шүхъафтыхнэр зэрэтижигъэхэм ашыщагь: Гүнцокъо Мадинэ, Мария Глушкор, Лариса Яковенкэр, Анастасия Себзалиевар, Максим Лавриненкэр, Мария Кулий, Мария Костенкэр, Екатерина Нассоновар, Клашъэ Бессельян, Куфэнэ Мариет, нэмыххэм.

Адыгэ Республикаан культурэмкэ и Министерствэ волонтерхэм лъэшэу афэрэз. Щылэнгъэм диштэу рагъэжъэгъэ юфыр лъягъеклэхэнхэм фэш мурадэу ялэхэм атегушылагъех. 2021-рэ ильэсийн «Культурэм и волонтерхэр» иофхъабзэхэм чанэу зэрахэлэжъэштхэм, опытэу ялэр зэрагъэфедэштэйтицихъэ тель.

Сурэтым итхэр:
зэхахъэм хэлэжьагъэхэр.

Баскетбол

Зэклэльыклоу теклонигъи 3

«Нефтехимик» Тобольск — «Динамо-МГТУ» Мыекуапэ — 78:83 (17:23, 24:21, 23:21, 14:18).

Щилэ мазэм и 30-м Тобольскэ щызэдешлагъех.

«Динамо-МГТУ»: Чичайкин — 12, Суслов — 1, Александров — 16, Гапошин — 12, Милютин — 7, Еремин — 10, Князев — 14, Кочнев — 11.

нельниковым ешлаклохэр зэнэкъохум дэгъоу фигъэхъазырыгъэх, тыфэрэз.

«Нефтехимикым» иешлаклоу Солдатовым очко 20 икомандэ кыифихыгь, бысымхэр гуутынгъэх ахэлэйу ешлаклохэр.

Хэт тыдэ щыла?

1. «Барнаул» — 28
2. «Тамбов» — 27
3. «Металлург» — 27
4. «Динамо-МГТУ» — 25
5. «Чебоксарские Ястребы» — 25
6. «Динамо» Ст — 22
7. «ЧелБаскет» — 22
8. «Русичи» — 21
9. «Нефтехимик» — 19
10. «МицуБаскет» — 18
11. «Барс-РГЭУ» — 18.

Мэзаем и 6-м «Динамо-МГТУ-р» «Тамбовым» Мыекуапэ щылуклэшт.

**Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛЪ Нурбий.**

Зэхэзыщагъэр
ыкИи къыдэзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикаан лъэпкъо Иофхэмкэ, Иэкыб къералхэм ашыпсурэ тильэпкэгъухэм адьярэ зэпхынгъэхэмкэ ыкИи къебар жуутъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэхэ 5-м
емыххэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтыр
12-м нахь цыкунуу
щытэп. Мы шапхэхэм
адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием
зэлгээжээжэх.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъетынхэмкэ ыкИи зэлгээжээжэх
и Министерстве и Темир-Кавказ
чыпэ гээжээжэх
шап, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаухаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэмкэ
пчагъэр
4452
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 180

Хэутынум узцыкэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхатыр
18.00
Зышаухаутырэр
уахтэр
Сыхатыр
18.00

Редактор
шхъялэм
игуадэр
Мэшлээкъо
С. А.

Пшъэдэкыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Хэгъэгум баскетболымкэ изэнэкъохуу
суперлигэм ия 2-рэ куп щыклохэм Мыекуапэ
къопэ «Динамо-МГТУ-м» ешлаклохэр дэгъу къынгэлэхъагь.

Зэлукэгъум теклонигъэр къыщидээзыхыгъэр
язэрэмыгъашэу Тобольскэ щызэнэкъохуу
4-рэ едзыгъом Адыгейим иешлаклохэр ухуумэн
юфыгиюхэр цыххэшлэгъоу агъэцаклэхээ, апэкэ илъыштыгъех.

Баскетболым хэгъозагъэх И. Александ-

ровым, А. Гапошиным, М. Князевым, нэмыххэм тагъэгушуагь. Мыекуапэ щаплыгъэ А. Милютину, Ю. Кочневуу къынхэдгээзыхэх тшлонгыу. Ахэри теклонигъэм иккыдэхын фэбэнагъэх. Аужыре такъикхэм тиешлаклохэм хягъэм 10гаор радээзэ, теклонигъэм фэктуагъэх.

«Динамо-МГТУ-м» зэклэльыклоу зэлукэгъум 3 илагъ. Курска, Чебоксары, Тобольскэ ашеши, теклонигъги 3 къынхыгъ. Тикомандэ итренер шхъялэм, Адыгэ Республикаан Си-